

men det er det Helbige her, at vi kunne underkaste os, uden paa nogen Maade at komme i Strid med vor Sambittighed, vi kunne have hvilkensomhelst Overbeviisning det skal være, om hvad der er det Rette, vi kunne „raisonnere indvendig“ og udvendig med, om det skal være, naar vi kun underkaste os Lovens Bud; det er dette, der forlanges af os, men isvrigt have vi al mulig Frihed til at tænke og sige hvad vi ville, om det er rigtigt eller ikke rigtigt. Disse to Ting altsaa, Overbeviisningens Frihed og den udvortes Underkastelse, komme ikke i Strid med hinanden, saalænge som vi staae paa de borgerlige Enemærker. Men komme vi derimod ind paa de religiøse Enemærker, da ophører denne Afstillelse mellem den indre Frihed og den ydre Underkastelse. Komme vi her til en for Alle bindende Majoritetsafgjørelse og fordrer, at man i det Ydre skal underkaste sig Majoritetens Bestemmelser, da mærker man, at det Ydre paa de aandelige Enemærker staaer i et saadant Forhold til det Indre, at den ydre Underkastelse bliver en andelig Tvang, medfører Undertrykkelse eller Kirkes Oplosning, og det er det, jeg vil forhindre, saa yderlig jeg formaaer, ved Indførelsen af en Kirkeforfatning. Saaledes stiller jeg mig altsaa til Sagen. Naar derfor den høitærede Minister gjentagne Gange er kommen tilbage til, at vi bør underkaste os Grundlovens Bestemmelser, og at vi, hvis vi stemme imod det foreliggende Lovforslag, komme i Strid med Grundloven, saa vil jeg rette den Opfordring til den ærede Minister, at han paaviser, at den, som stiller sig til Sagen, saaledes som jeg stiller mig til den, derved er i Strid med Grundloven; kan dette ikke paavises, da tilbageviser jeg for mit Vedkommende en saadan Beskyldning.

C. Petersen: Det er lidt ubehageligt at tage Ordet i denne Sag, efterat den ærede Minister har forladt Salen; saaledes som Discussionen hidtil har stillet sig, har han været Lovens eneste Forsvarer — det er muligt, at dette senere kan forandre sig, det veed jeg ikke, men hidtil har Forholdet været saaledes, som jeg har anført — det glæder mig nu, at see, at den ærede Minister er kommen tilstede, jeg

vil ønske, at han endnu noget kunde overvære Forhandlingerne. Dette Forslag er, som bekendt, kommet til os under mange Trængsler, og jeg for mit Vedkommende vil ønske, at Trængslerne havde været saaledes, at det var omkommet, førend det kom til os, men da det nu ikke er skeet, vil jeg haabe, at dets Skæbne her maa blive saaledes afgjort, at vi kunne komme af med det, og at vi derved kunne reise lykkelig og veltilmødt hjem. Jeg veed, at Ministeren tager denne Sag fra en meget alvorlig Side, det skal jeg indrømme ham, og jeg vil heller ikke spørge med den, men hans Forsvar har bestandig været saaledes, at han vil have det lagt ind i denne Lov, at den kommer som en Frihedslov i Menighedens Navn, at den kommer som en Lov, som vil give Menigheden en stor Frihed, og han seer i denne Lov, hvis den virkeliggjøres, Noget, som kan være til Betsignelse for og til Opblomstring af Kirken i Danmark; dersom jeg kunde følge ham i denne Overbeviisning, da skulde jeg villigt følge ham, jeg haaber, at han vil indrømme mig, at jeg gjerne vil det, men jeg kan det ikke. Jeg har aldrig kunnet forstaae, at man ved at skabe Former kan faae Livet frem, og Andet er det ikke; jeg veed meget godt, at han ikke synes om denne Ytring, men det er dog ligesuldt saaledes, og det skal siges ham; jeg har vel hørt, at det er blevet gjort gjældende, at Menighedsraad høre til den christelige Menighed, men jeg har tillige hørt, at de hørte til den frie christelige Menighed, og imellem dem og vore Sogmenigheder er der ligesaa stor Forskjel som imellem Dag og Nat; det er ganske vist, at i den frie christelige Menighed ville de kunne udrette ikke saa lidt — jeg har ikke det Kjendskab som den ærede Minister til de frie Menigheder i de større Stæder i Europa, saa at jeg kan tale derom, men jeg har dog lidt Kjendskab til, hvad der af fri christelig Kjærlighed kan udrettes ad den Vej, navnlig i Henseende til Kjærlighedsgjæringer, og naar den ærede Minister før yttrede, at han ønskede, at Menighedsraadene kunde framkalde et villigt Kjærlighedslov i Menighederne, da er det ganske vist, at det er det Nusseligste af Alt; men det skeer ikke ad den Vej, det skeer kun der, hvor de Paagjældende føle sig som Med-